

Suvestinė redakcija nuo 2017-04-20 iki 2020-06-10

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2011, Nr. [39-1889](#), i. k. 111301MISAK00D1-262

Nauja redakcija nuo 2017-04-20:

Nr. [D1-203](#), 2017-03-06, paskelbta TAR 2017-03-07, i. k. 2017-03719

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRAS

ĮSAKYMAS

DĖL DEGALŲ IR ENERGIJOS BŪVIO CIKLO METU IŠMETAMŲ ŠILTNAMIO EFEKTĄ SUKELIANČIŲ DUJŲ KIEKIO MAŽINIMO TIKSLŲ, STEBĖSENOS IR ATASKAITŲ TEIKIMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO

2011 m. kovo 30 d. Nr. D1-262

Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo 6 straipsnio 5 dalies 8 punktu, įgyvendindamas 1998 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 98/70/EB dėl benzino ir dyzelino kokybės (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 13 skyrius, 12 tomas, p. 7) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2015 m. rugsėjo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/1513 (OL 2015 L 239, p. 1), įgyvendindamas 2015 m. balandžio 20 d. Tarybos direktyvą (ES) 2015/652, kuria nustatomi skaičiavimo metodai ir atskaitomybės reikalavimai pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 98/70/EB dėl benzino ir dyzelinių degalų (dyzelino) kokybės (OL 2015 L 107, p. 26), ir siekdamas, kad būtų sumažintas rinkai tiekiamų degalų ir energijos būvio ciklo metu išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis:

1. T v i r t i n u Degalų ir energijos būvio ciklo metu išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo tikslų, stebėsenos ir ataskaitų teikimo tvarkos aprašą (pridedama).

2. P a v e d u Aplinkos apsaugos agentūrai ne vėliau kaip iki kiekvienų kalendorinių metų gruodžio 31 d., pradedant nuo 2019 metų, pagal šio tvarkos aprašo nuostatas teikti Europos Komisijai ataskaitas apie teikiamus visų rūšių degalus ir energiją Lietuvos rinkai.

3. N u s t a t a u, kad tiekėjai, kurie rinkai tiekia degalus ar energiją, kasmet iki kiekvienų kalendorinių metų balandžio 30 d., pradedant nuo 2019 metų, pateikia Aplinkos apsaugos agentūrai vertintojų patvirtintas praėjusių kalendorinių metų kuro ir energijos būvio ciklo metu išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio energijos vienetui ataskaitas, kuriose nurodomas Lietuvos rinkai patiekto kuro ir energijos išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų intensyvumas.

APLINKOS MINISTRAS

GEDIMINAS KAZLAUSKAS

DEGALŲ IR ENERGIJOS BŪVIO CIKLO METU IŠMETAMŲ ŠILTNAMIO EFEKTĄ SUKELIANČIŲ DUJŲ KIEKIO MAŽINIMO TIKSLŲ, STEBĖSENOS IR ATASKAITŲ TEIKIMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Degalų ir energijos būvio ciklo metu išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų (toliau – ŠESD) kiekio mažinimo tikslų, stebėsenos ir ataskaitų teikimo tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) nustato degalų ir energijos būvio ciklo metu išmetamų ŠESD kiekio mažinimo tikslus, ŠESD stebėsenos ir ataskaitų teikimo tvarką.

2. Šiame Tvarkos apraše nustatyti reikalavimai taikomi:

2.1. subjektams, atsakingiems už degalų ar energijos pereinimą per akcizo mokesčių punktą, arba, kai prievolės mokėti akcizus neatsiranda, bet kuriems kitiems degalų ar energijos tiekėjams, turintiems leidimą verstis didmenine prekyba nefasuotais degalais (toliau – Tiekėjai);

2.2. institucijoms, kurios pagal kompetenciją priima, tikrina, tvirtina, sistemina ir valdo Tiekėjų teikiamą informaciją bei atlieka kontrolę.

3. Šis Tvarkos aprašas taikomas degalams, kuriais varomos kelių transporto priemonės, ne keliais judančios mašinos (įskaitant vidaus vandenų laivus, kai šie yra ne jūroje), žemės bei miškų ūkio traktoriai, poilsiniai laivai, kai šie yra ne jūroje, ir kelių transporto priemonėse naudojamai elektros energijai.

4. Šiame Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

4.1. **ankstyvojo etapo išmetamas ŠESD kiekis** – visas ŠESD kiekis, išmetamas prieš pristatant žaliavas į perdirbimo įmonę, kurioje buvo pagamintas šio Tvarkos aprašo I priede nurodyti degalai;

4.2. **gamtinis bitumas** – bet kuris perdirbimo įmonės žaliavų šaltinis, turintis šias savybes:

4.2.1. jam Amerikos naftos instituto (toliau – ANI) nustatytas 10 laipsnių ar mažesnis sunkis gavybos vietos telkinio formacijoje, kai matuojama pagal Amerikos bandymų ir medžiagų bendrijos (ASTM) D287 bandymo metodą;

4.2.2. jo metinė vidutinė klampa telkinio temperatūroje yra didesnė už gautąją šia lygtimi: klampa (centipauzais) = $518,98e^{-0,038T}$, kai T yra temperatūra Celsijaus laipsniais;

4.2.3. jis patenka į bituminio smėlio apibrėžtį pagal kombinuotosios nomenklatūros (KN) kodą 2714 10 00, kaip nustatyta 1987 m. liepos 23 d. Tarybos reglamente (EEB) Nr. 2658/87 dėl tarifų ir statistinės nomenklatūros bei dėl Bendrojo muitų tarifo (OL L 256, 1987 9 7, p. 1), ir

4.2.4. kai žaliavos šaltinis mobilizuojamas kasybos arba šiluminio sunkio drenažo būdu, šiluminę energiją daugiausia gaunant iš kitų šaltinių nei pats žaliavos šaltinis;

4.3. **naftingieji skalūnai** – bet koks naftos perdirbimo įmonės žaliavos šaltinis, esantis skalūnų formacijoje, kurioje yra kietojo kerogeno, ir patenkantis į naftingųjų skalūnų apibrėžtį pagal KN kodą 2714, kaip nustatyta 1987 m. liepos 23 d. Tarybos reglamente (EEB) Nr. 2658/87 dėl tarifų ir statistinės nomenklatūros bei dėl Bendrojo muitų tarifo (OL L 256, 1987 9 7, p. 1). Žaliavos šaltinis mobilizuojamas kasybos arba šiluminio sunkio drenažo būdu;

4.4. **degalų standartinis bazinis lygis** – degalų standartinis bazinis lygis, grindžiamas iškastinių degalų būvio ciklo metu išmestų ŠESD kiekiu energijos vienetui 2010 m.;

4.5. **įprastinė žaliavinė nafta** – bet koks naftos perdirbimo įmonės žaliavos šaltinis, kurio ANI nustatytas sunkis yra didesnis nei 10 laipsnių kilmės vietos telkinio formacijoje, kai matuojama pagal ASTM D287 bandymo metodą, ir kuris nepatenka į KN kodo 2714 apibrėžtį, kaip nustatyta Tarybos reglamente (EEB) Nr. 2658/87 dėl tarifų ir statistinės nomenklatūros bei dėl Bendrojo muitų tarifo (OL L 256, 1987 9 7, p. 1).

4.6. **vertintojas** – kaip tai apibrėžta 2012 m. birželio 21 d. Komisijos reglamente (ES) Nr. 600/2012 dėl išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio ataskaitų ir tonkilometrų duomenų ataskaitų patikros ir vertintojų akreditavimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2003/87/EB (OL 2012 L 181, p.1).

5. Kitos Tvarkos apraše vartojamos sąvokos atitinka kituose Lietuvos teisės aktuose, reglamentuojančiuose degalų ir energijos tiekimą rinkai, apibrėžtas sąvokas.

II SKYRIUS

ŠILTNAMIO EFEKTĄ SUKELIANČIŲ DUJŲ MAŽINIMO IR ATSKAITOMYBĖS REIKALAVIMAI, TAIKOMI TIEKĖJAMS

6. Tiekėjai mažina patiekiamų į rinką degalų ir energijos būvio ciklo metu išmetamų ŠESD kiekį energijos vienetui (visas su patiektais degalais ar energija susijęs ŠESD kiekis, išreikštas CO₂ ekvivalentu, padalintas iš bendro patiektų degalų ar energijos energetinės vertės, išreiškiamas žemutine šilumine verte). Degalų ir energijos būvio ciklo metu išmetamų ŠESD kiekis apima visą išmetamą CO₂, CH₄ ir N₂O kiekį (neto), kuris gali būti priskirtas patiektiems degalams (įskaitant visas mišinių sudedamąsias dalis) ar energijai, apimantis visus atitinkamus etapus – žaliavų išgavimą arba auginimą, įskaitant žemės naudojimo paskirties pakeitimus, transportavimą ir platinimą, perdirbimą ir naudojimą transporto priemonėse – neatsižvelgiant į tai, kuriame būvio ciklo etape yra išmetamos ŠESD. Šio mažinimo efektas ne vėliau kaip iki 2020 m. gruodžio 31 d. turi sudaryti iki 10 procentų, palyginti su degalų ir energijos būvio ciklo metu išmetamų ŠESD kiekio energijos vienetui Europos Sąjungos baziniu lygiu, nustatytu šio Tvarkos aprašo 2 priede. Mažinimas turi pasiekti:

6.1. 6 procentus (privaloma);

6.2. 2 procentus (papildomas, siektinas tikslas) iki 2020 m. gruodžio 31 d., ypač atsižvelgiant į aplinkai nežalingų anglies dioksido surinkimo ir geologinio saugojimo technologijų, į keliais ir ne keliais judančių elektrinių transporto priemonių raidą ir į išmetamų ŠESD kiekio mažinimo priemonių ekonominį efektyvumą ir taikant šiuos būdus:

6.2.1. tiekiant energiją bet kokios rūšies kelių transporto priemonėms, ne keliais judantiems mechanizmams (įskaitant vidaus vandens kelių laivus), žemės ar miškų ūkio traktoriams arba pramoginiams laivams;

6.2.2. naudojant visas technologijas (įskaitant anglies dioksido surinkimą ir geologinį saugojimą), kurios gali padėti sumažinti patiektų degalų arba energijos būvio ciklo metu išmetamų ŠESD kiekį energijos vienetui;

6.3. 2 procentų papildomam siektinam tikslui ne vėliau kaip iki 2020 m. gruodžio 31 d. pasiekti Tiekėjai turi teisę naudoti patvirtintus išmetamųjų teršalų mažinimo vienetus, kurie gaunami vykdant pagal Kioto protokolą švarios plėtros projektus, atsižvelgiant į Europos Sąjungos ŠESD apyvartinių taršos leidimų sistemoje dalyvaujantiems veiklos vykdytojams leistiną panaudoti šių vienetų kiekį, nustatytą Kioto vienetų, gaunamų vykdant Kioto protokolo bendrai įgyvendinamus ir švarios plėtros projektus, naudojimo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. birželio 3 d. įsakymu Nr. D1-470 „Dėl Kioto protokolo bendrai įgyvendinamų ir švarios plėtros projektų vykdymo tvarkos aprašo ir Kioto vienetų, gaunamų vykdant Kioto protokolo bendrai įgyvendinamus ir švarios plėtros projektus, naudojimo ir metiniams išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo tikslams pasiekti naudojamų lankstumo priemonių taikymo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

6.4. siekiant šio Tvarkos aprašo 6.1 papunktyje nurodyto tikslo, galima dalį jo padengti tiekiant biodegalus, naudojamus aviacijoje, jei jie atitinka Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 38 straipsnyje nurodytus tvarumo kriterijus.

7. Tiekėjų grupė gali nuspręsti kartu vykdyti šio Tvarkos aprašo 6 punkte nurodytą patiekiamų degalų ir energijos būvio ciklo metu išmetamų ŠESD kiekio energijos vienetui mažinimą. Tokiu atveju bus laikoma, kad ši grupė atitiks vieną Tiekėją. Apie tokį priimtą sprendimą Tiekėjai privalo informuoti Aplinkos apsaugos agentūrą.

8. Tiekėjai privalo kasmet iki kiekvienų kalendorinių metų balandžio 30 d., pradedant nuo 2019 m., pateikti Aplinkos apsaugos agentūrai vertintojų patvirtintas praėjusių kalendorinių metų degalų ir energijos būvio ciklo metu išmetamų ŠESD kiekio energijos vienetui ataskaitas, kuriose nurodomas Lietuvos rinkai patiektų degalų ir energijos išmetamų ŠESD intensyvumas. Europos Komisijos patvirtintos ataskaitų elektroninės formos pateiktos Aplinkos apsaugos agentūros interneto svetainės rubrikoje „Klimato kaita“. Tiekėjų teikiamas ataskaitas pasirašo už jų parengimą atsakini asmenys. Teikdami pasirašytas ataskaitas tiekėjai prideda jų kopiją elektroninėje laikmenoje ir vertintojo patikros ataskaitą. Tiekėjai, ataskaitose nustatydami savo tiekiamų degalų ŠESD intensyvumą, taiko šio Tvarkos aprašo 1 priede nustatytą skaičiavimo metodiką, laikosi šio Tvarkos aprašo 1 priede nustatytų apibrėžčių ir lygina savo pasiektų degalų ir energijos būvio ciklo metu išmetamų ŠESD kiekį su kuro standartiniu baziniu lygiu, nustatytu šio Tvarkos aprašo 2 priede.

9. Tiekėjai šio Tvarkos aprašo 8 punkte nurodytose ataskaitose pateikia informaciją apie biodegalų gamybos būdus, biodegalų, gautų iš žaliavų, kurių kategorijos nurodytos 2011 m. sausio 3 d. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymo Nr. D1-2 „Dėl Gaminant ir naudojant biodegalus, skystuosius bioproduktus ir lyginamąjį iškastinį kurą išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų poveikio apskaičiavimo taisyklių patvirtinimo“ 1 priede, kiekius ir būvio ciklo metu išmetamų ŠESD kiekį energijos vienetui, įskaitant su biodegalų naudojimu susijusio numatomo kiekio, išmetamo dėl netiesioginio žemės paskirties keitimo, preliminaras vidutines vertes.

10. Tiekėjai, kurie yra labai mažos, mažos ar vidutinės įmonės, kaip tai apibrėžta Lietuvos Respublikos smulkaus ir vidutinio verslo įstatyme, (toliau – MVI), gali taikyti supaprastintą šio Tvarkos aprašo 1 priede nustatytą metodą.

III SKYRIUS

ATASKAITŲ PRIĖMIMAS, VERTINIMAS, IR INFORMACIJOS TEIKIMAS

11. Aplinkos apsaugos agentūra tikrina Tiekėjų pagal 8 punkte nurodytus reikalavimus parengtas visas gaunamas degalų ir energijos būvio ciklo metu išmetamų ŠESD kiekio energijos vienetui ataskaitas.

12. Aplinkos apsaugos agentūra pagal šio Tvarkos aprašo 3 priede nustatytus reikalavimus, apibendrina degalų ir energijos būvio ciklo metu išmetamų ŠESD kiekio energijos vienetui ataskaitose pateiktus duomenis ir, suderinusi su Aplinkos ministerija, iki kiekvienų kalendorinių metų gruodžio 31 d., pradedant nuo 2019 m., pateikia ataskaitas Europos Komisijai, elektroniniu būdu siųsdama duomenis į Europos aplinkos agentūros valdomą Centrinę duomenų saugyklą, naudojant Europos aplinkos agentūros „ReportNet“ priemones.

IV SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

13. Asmenys, pažeidę šio Tvarkos aprašo nuostatas, atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

Degalų ir energijos būvio ciklo metu išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo tikslų, stebėsenos ir ataskaitų teikimo tvarkos aprašo
1 priedas

DEGALŲ IR ENERGIJOS BŪVIO CIKLO METU IŠMETAMŲ ŠILTNAMIO EFEKTĄ SUKELIANČIŲ DUJŲ INTENSYVUMO SKAIČIAVIMO IR INFORMACIJOS PATEIKIMO TIEKĖJŲ ATASKAITOSE METODAS

I SKYRIUS

DEGALŲ IR ENERGIJOS TIEKĖJO ŠILTNAMIO EFEKTĄ SUKELIANČIŲ DUJŲ INTENSYVUMO SKAIČIAVIMAS

1. Degalų ir energijos ŠESD intensyvumas išreiškiamas gramais anglies dioksido ekvivalentu megadžauliui ($\text{gCO}_{2\text{eq}}/\text{MJ}$).

2. Skaičiuojant degalų ŠESD intensyvumą atsižvelgiama į šias ŠESD – anglies dioksidą (CO_2), azoto suboksidą (N_2O) ir metaną (CH_4). Skaičiuojant ekvivalentiškumą CO_2 dujoms, tų dujų išmetamas kiekis perskaičiuojamas CO_2 ekvivalentu taip: CO_2 : 1; CH_4 : 25; N_2O : 298.

3. Skaičiuojant ŠESD kiekį neatsižvelgiama į jų kiekį, išmetamą gaminant mašinas ir įrangą, kurios yra naudojamos iškastinio kuro gavybai, gamybai, perdirbimui ir vartojimui.

4. Visų tiekėjo tiekiamų degalų ir energijos rūšių ŠESD kiekio degalų būvio ciklo metu išmetamų ŠESD intensyvumas skaičiuojamas pagal šią formulę:

$$\text{Tiekėjo ŠESD intensyvumas (\#)} = \frac{\sum_i (\text{ŠESD}_i \times \text{AF} \times \text{MJ}_i) - \text{UER}}{\sum_i \text{MJ}_i}$$

čia:

4.1. „#“ yra tiekėjo identifikaciniai duomenys (t. y., subjekto, kuris turi sumokėti akcizo mokestį, identifikaciniai duomenys), nurodyti 2009 m. liepos 24 d. Komisijos reglamente (EB) Nr. 684/2009, kuriuo įgyvendinamos Tarybos direktyvos 2008/118/EB nuostatos, susijusios su akcizais apmokestinamų prekių, kurioms pritaikytas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas, gabenimo kompiuterinėmis procedūromis (OL L 197, 2009 7 29, p. 24) (toliau – Reglamentas (EB) Nr. 684/2009) kaip prekiautojo akcizo numeris (Akcizų informacijos mainų sistemos (toliau – SEED) registracijos numeris arba pridėtinės vertės mokesčio (toliau – PVM) mokėtojo kodas, kaip nurodyta to reglamento I priedo 1 lentelės 5 punkto a papunktyje, kai paskirties vietos tipo kodas yra 1–5 ir 8), kuriuo taip pat žymimas subjektas, turėjęs mokėti akcizo mokestį pagal Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo 9 straipsnį.

4.2. „x“ reiškia įvairias degalų ir energijos rūšis, kurios patenka į šio Tvarkos aprašo taikymo sritį, kaip paaiškinta Reglamento (EB) Nr. 684/2009 I priedo 1 lentelės 17 punkto c papunktyje. Jeigu šių duomenų neturima, tiekėjai surenka lygiaverčius duomenis pagal šalyje nustatytą akcizo mokesčio deklaravimo sistemą;

4.3. MJ_x yra kiekvienos degalų rūšies bendras energijos kiekis, pateiktas ir paverstas iš pranešto kuro x kiekio, išreikštas megadžauliais. Jis skaičiuojamas taip:

4.3.1. Degalų kiekis pagal kuro rūšį nustatomas pagal duomenis, kurie yra teikiami pagal Reglamento (EB) Nr. 684/2009 I priedo 1 lentelės 17 punkto d, f ir o papunkčius. Biodegalų kiekis perskaičiuojamas į jo žemutinės degimo šilumos energetinę vertę, remiantis energijos tankio vertėmis, nustatytomis 2010 m. rugsėjo 15 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo Nr. 1314 „Dėl ataskaitos apie pažangą skatinant ir naudojant

atsinaujinančius energijos išteklius teikimo Europos Komisijai tvarkos aprašo patvirtinimo“ priedo 10 punkte.

Nebiologinės kilmės degalų kiekis perskaičiuojamas į žemutinės degimo šilumos energetinę vertę, remiantis energijos tankio vertėmis, nustatytomis 2013 m. liepos mėn. Jungtinio tyrimų centro-EUCAR-CONCAWE (toliau – JEC)¹ atlikto ciklo nuo degalų gamybos iki panaudojimo tyrimo ataskaitos (4 redakcija) 1 priedėlyje²;

4.3.2. Bendras iškastinių degalų ir biodegalų perdirbimas vienu metu apima bet koki pakeitimą tiekiamų degalų ar energijos būvio ciklo metu, dėl kurio pakinta produkto molekulinė struktūra. Denatūrato pridėjimas neįtraukiamas į šį perdirbimo procesą. Biodegalų kiekis, kuris yra perdirbamas kartu su nebiologinės kilmės degalais, atitinka biodegalų būvį po perdirbimo. Bendrai perdirbamų biodegalų kiekis nustatomas pagal energijos balansą ir bendro perdirbimo proceso veiksmingumą, kaip nustatyta 2011 m. sausio 3 d. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymo Nr. D1-2 „Dėl Gaminant ir naudojant biodegalus, skystuosius bioproduktus ir lyginamąjį iškastinį kurą išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų poveikio apskaičiavimo taisyklių patvirtinimo“ 3 priedo 19 punkte.

Kai kelių rūšių biodegalai maišomi su iškastiniais degalais, atlikdami skaičiavimus tiekėjai atsižvelgia į kiekvienos rūšies biodegalų kiekį ir tipą ir juos nurodo Aplinkos apsaugos agentūrai teikiamoje ataskaitoje.

Tiekiamų biodegalų, kurie neatitinka Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 38 straipsnyje nurodytų tvarumo kriterijų, kiekis yra skaičiuojamas kaip iškastiniai degalai.

Pagal 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 443/2009, nustatančio naujų keleivinių automobilių išmetamų teršalų normas pagal Bendrijos integruotą principą mažinti lengvųjų transporto priemonių išmetamo CO₂ kiekį (OL L 140, 2009 6 5, p. 1), 6 straipsnį E85 benzino ir etanolio mišinys laikomas atskira degalų rūšimi.

4.3.3. Sunaudotos elektros energijos kiekis – tai elektros energijos kiekis, sunaudotas kelių transporto priemonėse arba motocikluose; tiekėjas šį energijos kiekį atitinkamai kiekvienos valstybės narės institucijai nurodo pagal šią formulę:

Sunaudota elektros energija = nuvažiuotas atstumas (km) x elektros energijos vartojimo veiksmingumas (MJ/km);

4.4. Ankstyvojo etapo ŠESD išmetimo kiekio sumažinimas (UER), tai tiekėjo deklaruotas ŠESD kiekio sumažinimas, matuojamas g CO_{2eq} (kai vertinama kiekybiškai) ir nurodomas laikantis šių reikalavimų:

4.4.1. Ankstyvojo etapo ŠESD išmetamo kiekio sumažinimas taikomas tik vidutinių numatytųjų benzino, dyzelino, suslėgtųjų gamtinių dujų arba suskystintų naftos dujų verčių ankstyvojo etapo ŠESD išmetamo kiekio daliai.

Ankstyvojo etapo ŠESD išmetamo kiekio sumažinimas bet kurioje šalyje gali būti skaičiuojamas kaip ŠESD išmetimo kiekio sumažinimas, palyginti su bet kurio tiekėjo tiekiamais degalais iš bet kurio žaliavų šaltinio.

Ankstyvojo etapo ŠESD išmetimo kiekio sumažinimas skaičiuojamas tik tada, jeigu yra susijęs su projektais, pradėtais įgyvendinti po 2011 m. sausio 1 d.

Nebūtina įrodyti, kad ankstyvojo etapo ŠESD išmetamo kiekio sumažinimas nebūtų įvykęs, jei nebūtų buvę šiame Tvarkos apraše nustatyto atskaitomybės reikalavimo;

¹ JEC konsorciumą sudaro Europos Komisijos Jungtinis tyrimų centras (JTC), EUCAR (Automobilių gamintojų asociacija moksliniams tyrimams ir technologijų plėtrai Europoje) ir CONCAWE (Europos naftos bendrovių asociacija aplinkai, sveikatai ir perdirbimo saugai).

² http://iet.jrc.ec.europa.eu/about-jec/sites/about-jec/files/documents/report_2013/wtt_report_v4_july_2013_final.pdf.

4.4.2. Ankstyvojo etapo ŠESD išmetimo kiekio sumažinimas įvertinamas ir patvirtinamas laikantis Tarptautiniuose standartuose, ypač ISO 14064, ISO 14065 ir ISO 14066, nustatytų principų bei standartų.

Ankstyvojo etapo ŠESD išmetimo kiekio sumažinimas ir ŠESD kiekio bazinis lygis turi būti stebimas, pranešamas ir tikrinamas pagal ISO 14064, o pateikti rezultatai turi būti tokio paties patikimumo, koks numatytas 2012 m. birželio 21 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 600/2012 dėl išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio ataskaitų ir tonkilometrų duomenų ataskaitų patikros ir vertintojų akreditavimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2003/87/EB (OL L 181, 2012 7 12, p. 1) ir 2012 m. birželio 21 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 601/2012 dėl išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio stebėsenos ir ataskaitų teikimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2003/87/EB (OL L 181, 2012 7 12, p. 30). Metodai, kuriais apskaičiuojamas ankstyvojo etapo ŠESD išmetamo kiekio sumažinimas, turi būti tikrinami pagal ISO 14064-3, o šią patikrą atliekanti organizacija turi būti akredituota pagal ISO 14065;

4.5. ŠESD yra „x“ degalų ar energijos ŠESD intensyvumas, išreikštas g CO_{2eq}/MJ. Tiekėjai kiekvienos degalų ar energijos rūšies ŠESD intensyvumą apskaičiuoja taip:

4.5.1. nebiologinės kilmės degalų ŠESD intensyvumas yra tam tikros rūšies degalų „degalų būvio ciklo metu išmetamų ŠESD intensyvumo svertinis vidurkis“, nurodytas šio priedo 2 skyriaus 5 punkte pateiktos lentelės paskutinėje skiltyje;

4.5.2. elektros energija skaičiuojama taip, kaip nurodyta 2 skyriaus 6 punkte;

4.5.3. biodegalų ŠESD intensyvumas

Biodegalų, kurie atitinka Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 38 straipsnyje nurodytus tvarumo kriterijus, ŠESD intensyvumas skaičiuojamas remiantis taisyklėmis, patvirtintomis 2011 m. sausio 3 d. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-2 „Dėl Gaminant ir naudojant biodegalus, skystuosius bioproduktus ir lyginamąjį iškastinį kurą išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų poveikio apskaičiavimo taisyklių patvirtinimo“. Biodegalų, kurie neatitinka Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 38 straipsnyje nurodytų tvarumo kriterijų, ŠESD intensyvumas yra lygus atitinkamų iškastinių degalų, gautų iš įprastinės žaliavinės naftos arba dujų ŠESD intensyvumui;

4.5.4. bendras nebiologinės kilmės degalų ir biodegalų perdirbimas vienu metu

Biodegalų, kurie yra perdirbami kartu su iškastiniais degalais, ŠESD intensyvumas atitinka biodegalų būvį po perdirbimo;

4.6. AF yra galios sistemos veiksmingumo pataisos koeficientai:

Vyraujanti virsmo technologija	Veiksmingumo koeficientas
Vidaus degimo variklis	1
Akumuliatoriaus elektrinė galios sistema	0,4
Vandenilio elemento elektrinė galios sistema	0,4

II SKYRIUS

TIEKĖJŲ ATSKAITOMYBĖ APIE DEGALUS, IŠSKYRUS BIODEGALUS

5. Tam, kad taikant atskaitomybės ir skaičiavimo metodą būtų galima atsižvelgti į iškastinių degalų ankstyvojo etapo išmetimo ŠESD kiekio sumažinimą, tiekėjai Aplinkos apsaugos agentūrai praneša šiuos duomenis:

5.1. projekto pradžios datą, kuri turi būti vėlesnė negu 2011 m. sausio 1 d.;

5.2. išmetimo ŠESD kiekio sumažinimą per metus, gCO_{2eq};

5.3. laikotarpį, per kurį vyko deklaruotas sumažėjimas;

5.4. išmetamų ŠESD šaltiniui artimiausios projekto vietos platumos ir ilgumos koordinatas laipsniais, dešimttūkstantųjų tikslumu;

5.5. metinio išmetamo ŠESD kiekio bazinį lygį prieš įrengiant sumažinimo priemones ir metinį išmetamą ŠESD kiekį įdiegus sumažinimo priemones, g $\text{CO}_{2\text{eq}}/\text{MJ}$ pagamintos žaliavos;

5.6. unikalų sertifikato numerį, identifikuojantį schemą ir deklaruojamą ŠESD kiekio sumažinimą;

5.7. unikalų numerį, identifikuojantį skaičiavimo metodiką ir susijusią schemą;

5.8. jei projektas susijęs su naftos gavyba, vidutinį metinį statistinį ir ataskaitinį dujų ir naftos koeficientą (GOR) skiedinyje, telkinio slėgį, gylį ir žaliavinės naftos gavybos našumą iš gręžinio.

6. Kilmė – tai žaliavos komercinis pavadinimas, nurodytas 2015 m. balandžio 20 d. Tarybos direktyvos (ES) 2015/652, kuria nustatomi skaičiavimo metodai ir atskaitomybės reikalavimai pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 98/70/EB dėl benzino ir dyzelinių degalų (dyzelino) kokybės, 1 priedo 2 skyriaus 7 punkte pateiktame sąraše, bet tik tuo atveju, kai tiekėjai turi reikiamą informaciją, nes:

6.1. yra žaliavinę naftą iš trečiųjų šalių importuojantis arba iš kitos valstybės narės pagal 1995 m. gruodžio 20 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 2964/95 įdiegiantis žalios naftos importo ir pristatymo į Bendriją registravimą (OL L 310, 1995 12 22, p. 5) 1 straipsnį priimančias asmuo arba įmonė; arba

6.2. su kitais tiekėjais yra susitarta dalintis informacija.

Visais kitais atvejais nurodant kilmę žymima, ar degalai yra Europos Sąjungos, ar ne Europos Sąjungos kilmės.

Informacija, kurią tiekėjai surenka ir praneša Aplinkos apsaugos agentūrai apie degalų kilmę, yra konfidenciali, bet dėl to Komisijai nedraudžiama skelbti bendrą informaciją arba informacijos santrauką, kurioje nepateikti duomenys apie konkrečias įmones.

Biodegalų kilmė – tai 2011 m. sausio 3 d. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymo Nr. D1-2 „Dėl Gaminant ir naudojant biodegalus, skystuosius bioproduktus ir lyginamąjį iškastinį kurą išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų poveikio apskaičiavimo taisyklių patvirtinimo“ prieduose nurodytas biodegalų gamybos būdas.

Jeigu naudojama kelių rūšių žaliava, tiekėjai praneša apie atitinkamoje perdirbimo įmonėje per ataskaitinius metus pagamintą galutinio produkto kiekį metrinėmis tonomis pagal kiekvieną žaliavą.

7. Pirkimo vieta – tai šalis ir perdirbimo įmonė (įmonės), kurioje degalai arba energija paskutinį kartą buvo iš esmės pakeisti, pavadinimas, naudojamas degalų arba energijos kilmei nurodyti pagal 1993 m. liepos 2 d. Komisijos reglamentą (EEB) Nr. 2454/93, išdėstantis Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą, įgyvendinimo nuostatas (OL L 253, 1993 10 11, p. 1).

8. Remiantis nukrypti leidžiančia nuostata, taikoma tiekėjams, kurie yra MVĮ, kilmė ir pirkimo vieta yra atitinkamai Europos Sąjunga arba ne Europos Sąjunga, nepaisant to, ar jie importuoja žaliavinę naftą, ar tiekia naftos alyvą ir alyvą, gautą iš bituminių medžiagų.

9. Kuro, išskyrus biodegalus ir elektros energiją, būvio ciklo metu išmetamų ŠESD intensyvumo vidutinės numatytosios vertės

Žaliavos šaltinis ir procesas	Rinkai patiektas kuras	Degalų būvio ciklo metu išmetamų ŠESD intensyvumas ($\text{gCO}_{2\text{eq}}/\text{MJ}$)	Degalų būvio ciklo metu išmetamų ŠESD intensyvumo svertinis vidurkis ($\text{gCO}_{2\text{eq}}/\text{MJ}$)
Įprastinė žaliavinė nafta	Benzinas	93,2	93,3
Į skystus degalus perdirbtos gamtinės dujos		94,3	

Žaliavos šaltinis ir procesas	Rinkai patiektas kuras	Degalų būvio ciklo metu išmetamų ŠESD intensyvumas (gCO _{2eq} /MJ)	Degalų būvio ciklo metu išmetamų ŠESD intensyvumo svertinis vidurkis (gCO _{2eq} /MJ)
Į skystus degalus perdirbta anglis		172	
Gamtinis bitumas		107	
Naftingieji skalūnai		131,3	
Įprastinė žaliavinė nafta	Dyzelinas arba gazolis	95	95,1
Į skystus degalus perdirbtos gamtinės dujos		94,3	
Į skystus degalus perdirbta anglis		172	
Gamtinis bitumas		108,5	
Naftingieji skalūnai		133,7	
Bet kokie iškastiniai šaltiniai	Suskystintos naftos dujos kibirkštinio uždegimo variklyje	73,6	73,6
Gamtinės dujos, Europos Sąjungos mišinys	Suslėgtos gamtinės dujos kibirkštinio uždegimo variklyje	69,3	69,3
Gamtinės dujos, Europos Sąjungos mišinys	Suskystintos gamtinės dujos kibirkštinio uždegimo variklyje	74,5	74,5
Vandenilio, gauto iš nebiologinio atsinaujinančios energijos šaltinio energijos elektrolizės, <i>Sabatier</i> reakcija	Suslėgtas sintetinis metanas kibirkštinio uždegimo variklyje	3,3	3,3
Gamtinės dujos, naudojant garo riformingą	Suslėgtas vandenilis degalų elemente	104,3	104,3
Elektrolizė, kuriai naudojama vien nebiologinio atsinaujinančios energijos šaltinio energija	Suslėgtas vandenilis degalų elemente	9,1	9,1
Anglis	Suslėgtas vandenilis degalų elemente	234,4	234,4
Anglis, taikant proceso išmesto anglies dioksido surinkimą ir saugojimą	Suslėgtas vandenilis degalų elemente	52,7	52,7
Iš iškastinių žaliavų gautos plastiko atliekos	Benzinas, dyzelinas arba gazolis	86	86

10. Energijos tiekėjams, teikiantiems ataskaitas apie elektrinėse transporto priemonėse ir motocikluose sunaudotą elektros energiją, nustatytos elektros energijos ŠESD intensyvumo vertės (gCO₂eq/MJ):

1.AA.1 Energijos gamybos sektorius	ŠESD rodikliai 2016 m., t/TJ			ŠESD rodikliai 2012 m., t/TJ		
	CO ₂	CH ₄	N ₂ O	CO ₂	CH ₄	N ₂ O
Skystasis kuras ir degalai						
Automobilių benzinas	72,77	0,003	0,0006	72,97	0,003	0,0006
Dyzelinas	72,73	0,003	0,0006	72,89	0,003	0,0006
Gazoliai	72,73	0,003	0,0006	72,89	0,003	0,0006
Mazutas	78,40	0,003	0,0006	77,60	0,003	0,0006
Naftos koksas	94,06	0,003	0,0006	94,06	0,003	0,0006
Nesuskystintos naftos dujos	56,90	0,001	0,0001	55,82	0,001	0,0001
Orimulsija	81,74	0,003	0,0006	81,74	0,003	0,0006
Skalūnų alyva	76,60	0,003	0,0006	77,40	0,003	0,0006
Suskystintos naftos dujos	66,34	0,001	0,0001	65,42	0,001	0,0001
Žalia nafta	77,74	0,003	0,0006	77,74	0,003	0,0006
Kietasis kuras						
Akmens anglis	95,10	0,001	0,0015	94,90	0,001	0,0014
Antracitas	106,55	0,001	0,0015	-	-	-
Subbituminės akmens anglys	96,10	0,001	0,0015	-	-	-
Durpės	104,34	0,001	0,0015	104,34	0,001	0,0015
Gamtinės dujos						
Gamtinės dujos	55,14*	0,001	0,0001	55,23	0,001	0,0001
Biomasė						
Malkos ir medienos atliekos	101,34	0,03	0,004	109,90	0,03	0,004
Žemės ūkio atliekos	103,69	0,03	0,004	-	-	-
Biodujos	58,45	0,001	0,0001	58,45	0,001	0,0001
Atliekos						
Komunalinės atliekos (bioskaidžios)	109,03	0,03	0,004	-	-	-
Komunalinės atliekos (ne bioskaidžios)	111,65	0,03	0,004	-	-	-
Pramoninės atliekos	143,00	0,03	0,004	-	-	-

Šaltinis: Lietuvos energetikos instituto studijos „Šiltnamio efektą sukeliančių dujų nacionalinių emisijų rodiklių energetikos sektoriuje atnaujinimo“ ataskaita (2016 m.).
http://www.am.lt/VI/files/File/Klimato%20kaita/aTASKAITA/Ataskaita_Energetikos_EF_galutine_20160502.pdf

Degalų ir energijos būvio ciklo metu išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo tikslų, stebėsenos ir ataskaitų teikimo tvarkos aprašo
2 priedas

IŠKASTINIŲ DEGALŲ STANDARTINIO BAZINIO LYGIO SKAIČIAVIMAS

1. Degalų standartinis bazinis lygis skaičiuojamas remiantis Sąjungos iškastinių degalų sąnaudų benziniui, dyzelinui, gazoliui, suskystintoms naftos dujoms ir suslėgtosioms gamtinėms dujoms gaminti vidurkiu:

$$\text{Degalų standartinis bazinis lygis} = \frac{\sum_i (\text{\textit{ŠESD}}_i \times \text{MJ}_x)}{\sum_x \text{MJ}_x}$$

čia:

x reiškia įvairias degalų ir energijos rūšis, kurios patenka į šio Tvarkos aprašo taikymo sritį, nurodytus toliau esančioje lentelėje;

$\text{\textit{ŠESD}}_i$ yra per metus rinkoje parduotų degalų x arba energijos, patenkančių į šio Tvarkos aprašo taikymo sritį, $\text{\textit{ŠESD}}$ intensyvumas, išreikštas g $\text{CO}_{2\text{eq}}/\text{MJ}$. Vartojamos I priedo 2 skyriaus 5 punkte pateiktos iškastinių degalų vertės;

MJ_x yra kiekvienos degalų rūšies bendras energijos kiekis, pateiktas ir paverstas iš pranešto degalų x kiekio, išreikštas megadžauliais.

2. Verčiai skaičiuoti taikomi sąnaudų duomenys:

Degalai	Energijos sąnaudos (MJ)	Šaltinis
dyzelinas	7 894 969 x 10 ⁶	2010 m. valstybių narių ataskaita JTBKKK
ne kelių transporto priemonėms skirtas gazolis	240 763 x 10 ⁶	
benzinas	3 844 356 x 10 ⁶	
suskystintos naftos dujos	217 563 x 10 ⁶	
suslėgtos gamtinės dujos	51 037 x 10 ⁶	

$\text{\textit{ŠESD}}$ intensyvumas

Degalų standartinis bazinis lygis 2010 m. yra 94,1 g $\text{CO}_{2\text{eq}}/\text{MJ}$

Degalų ir energijos būvio ciklo
metu išmetamų šiltnamio efektą
sukeliančių dujų kiekio mažinimo
tikslų, stebėsenos ir ataskaitų
teikimo tvarkos aprašo
3 priedas

ATASKAITŲ TEIKIMAS EUROPOS KOMISIJAI

1. Aplinkos apsaugos agentūra ne vėliau kaip kiekvienų metų gruodžio 31 d. Europos Komisijai turi pateikti šio priedo 3 punkte išvardytus duomenis. Šiuos duomenis reikia pateikti apie visų rūšių degalus ir energiją, patiekiamus Lietuvos rinkai. Kai kelių rūšių biodegalai maišomi su iškastiniais degalais, turi būti pranešti duomenys apie kiekvienos rūšies biodegalus.

2. 3 punkte išvardyti duomenys turi būti pranešti atskirai kiekvienai degalų ar energijos rūšiai, kurias Lietuvos rinkai pateikė tiekėjai (įskaitant jungtinius tiekėjus, vykdančius veiklą Lietuvoje).

3. Apie kiekvienos rūšies degalus ir energiją Aplinkos apsaugos agentūra Komisijai turi pateikti šiuos duomenis, kurie turi būti susumuoti pagal 2 punktą ir taip, kaip apibrėžta I priede:

- 3.1. degalų arba energijos rūšis;
- 3.2. degalų arba elektros energijos kiekis;
- 3.3. ŠESD intensyvumas;
- 3.4. ankstyvojo etapo išmetamo ŠESD kiekio sumažinimas;
- 3.5. kilmė;
- 3.6. pirkimo vieta.

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-203](#), 2017-03-06, paskelbta TAR 2017-03-07, i. k. 2017-03719

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. kovo 30 d. įsakymo Nr. D1-262 „Dėl tiekėjų, kurie į rinką tiekia degalus ir energiją, būvio ciklo metu išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo tikslų, stebėsenos ir ataskaitų teikimo reikalavimų nustatymo“ pakeitimo